

Gewijzigd Besluit m.e.r. en de Hanzelijn

Vanwege de implementatie van de SMB-richtlijn is het Besluit m.e.r. opnieuw gewijzigd. Voorts heeft de rechter het sein op groen gezet voor de aanleg van de Hanzelijn.

DOOR STEVEN PIETERS¹

Besluit m.e.r. gewijzigd!

Op 17 januari jl. is het opnieuw en wederom gewijzigde Besluit m.e.r. in de Staatscourant (nummer 11, pagina 17) gepubliceerd. Dat betreft de wijziging die wordt voorgesteld vanwege de implementatie van de SMB-richtlijn (richtlijn 2001/42/EG). Zeg maar, de m.e.r.-richtlijn voor plannen en programma's. Dat voorstel dient in samenhang gelezen te worden met wetsvoorstel 29 811, nr. 2 inzake de implementatie van diezelfde SMB-richtlijn in de Wet milieubeheer. Naar aanleiding deze wijziging van het Besluit m.e.r. kan een ieder zienswijzen indienen bij het ministerie van VROM.

Daarnaast is het Besluit m.e.r. in december 2004 twee keer gewijzigd en wel definitief. In het Staatsblad 2004 van 2 november, onder nummer 602 staat de wijziging van het m.e.r.-besluit vanwege Schiphol. Onder nummer 7 is in het Staatsblad 2005 de wijziging van het Besluit m.e.r. bekend gemaakt waarin allerlei kleinere en grotere technische aanpassingen zijn opgenomen. Zo is nu ook de ruimtelijke aanwijzing van bloembollenteeltgebieden m.e.r.-plichtig geworden en zijn voortaan één of meer recreatieve of toeristische voorzieningen ook m.e.r.-plichtig (er gold tot nu toe alleen een m.e.r.-plicht voor een recreatieve of toeristische voorziening). Op de website www.overheid.nl valt de vernieuwde versie van het Besluit m.e.r. te downloaden. Let wel,

sinds de laatste grote wijziging van het Besluit m.e.r. in 1999 is het Besluit nu drie keer gewijzigd. In december 2002 op grond van het Mijnbouwbesluit en nu dan twee keer in december 2004. En de volgende wijziging van het Besluit m.e.r. zit er aan te komen. Het wordt hoog tijd voor een nieuwe uitgave – op papier – van het Besluit m.e.r. anno 2005.

Hanzelijn

Naast de wetgever heeft ook de rechter niet stil gezeten in december. Op 29 december heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in drie uitspraken een oordeel geveld over de Hanzelijn. Om de uitslag maar direct bekend te maken: het sein staat op groen! Het ministerie van Verkeer en Waterstaat kan aan de slag.

In deze drie uitspraken ging de Afdeling bestuursrechtspraak gedetailleerd in op de ingediende bezwaren tegen deze spoorlijn. Het ging daarbij om twee tracébesluiten en de ontzettingaanvraag voor de Flora- en faunawet. Er werden bij de tracébesluiten verschillende m.e.r.-aspecten aan de orde gesteld. Voor het traject Hattem-Zwolle – dat betreft het laatste stukje van het tracé – wilde de gemeente Hattem dat er een tunnel onder de IJssel zou worden aangelegd. Terwijl het ministerie van V&W een spoorbrug wil aanleggen. Nu de tunnelvariant niet in het MER was behandeld meende de gemeente Hattem dat daarom het tracébesluit vernietigd moest worden, omdat het MER niet aan de wettelijke vereisten voldeed. De Afdeling denkt daar heel anders over:

“In de Trajectnota/MER van juni 2000 is een aantal alternatieven onderzocht. Bijna alle alternatieven kennen een aantal verschillende varianten.

In geen van deze alternatieven en varianten is een tunnel onder de IJssel opgenomen. Blijkens de stukken is dit niet gebeurd omdat op basis van een korte beschouwing kon worden geconcludeerd dat een tunnel hoge meerkosten zou vergen met relatief weinig meerwaarde, zodat de verhouding tussen kosten en opbrengsten dit geen redelijk alternatief maakte. (...) Uit (...) onderzoek blijkt dat de meerkosten van een tunnel globaal tussen de €108 miljoen en €159 miljoen bedragen, op een totaal bedrag aan kosten van ongeveer €900 miljoen. (...) Daarbij is in dit geval tevens van belang dat in de huidige situatie reeds sprake is van een spoorbrug over de IJssel (...). Voorts is in dit geval van belang dat bij een keuze voor een tunnel slechts dan geluidswinst zal zijn te behalen, indien een volledig gesloten tunnel wordt aangelegd, hetgeen echter van invloed is op de veiligheid. Bovendien zou bij een keuze voor een tunnel aan de Zwolse zijde gegraven moeten worden in het waterwingebied “Het Engelse Werk” en zou ter plaatse de winterdijk van de IJssel aangepast moeten worden, hetgeen in strijd zou kunnen komen met de beleidsnota Ruimte voor de Rivier.”

De Afdeling vindt dat het beter zou zijn geweest wanneer de tunnelvariant wel in het MER zou zijn behandeld, maar verbindt daar geen consequenties aan. Daarnaast bespreekt de Afdeling nog twee m.e.r.-kwesties in deze uitspraak, te weten het probleem van de cumulatie en een dispuut tussen de initiatiefnemer en de Commissie voor de m.e.r. over de beschrijving van de gevolgen voor de hydrologie. Ook wordt uitvoerig ingegaan op de gevolgen voor het Vogelrichtlijngebied “IJssel”. Dat deel van de uitspraak is zeer interessant voor

diegenen die plannen maken in of nabij Vogelrichtlijngebieden. De Afdeling maakt duidelijk dat er geen rechtstreekse koppeling is tussen Habitatrichtlijn artikel 6, derde lid (de passende beoordeling) en vierde lid (het afwegingskader: alternatieven, groot openbaar belang en compensatie). Het is mogelijk dat na passende beoordeling en de goed gedocumenteerde terechte conclusie dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar zullen komen, dat de besluitnemer dan halt kan houden. Wanneer er geen sprake kan zijn van significante gevolgen, dan hoeft je niet naar extra alternatieven te kijken, of aan te tonen dat er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang dan wel met een compensatieplan te komen. In dit geval heeft het ministerie overtuigend kunnen aantonen dat er geen sprake kan zijn van significante gevolgen en was het dus niet nodig om het afwegingskader van artikel 6, vierde lid, Habitatrichtlijn ook nog eens langs te lopen.

In de uitspraak over het Tracébesluit Lelystad-Zwolle draait het weer om de vraag of er voldoende alternatieven zijn behandeld. Eén appelland komt met bezwaren. Maar het alternatief waar die appelland mee komt is wel in het MER behandeld, maar er is uiteindelijk niet voor gekozen. En dat mag natuurlijk. ▲

Behandelde uitspraken

ABRVs, 29 december 2004, nr. 200403311/1

ABRVs, 29 december 2004, nr. 200400010/1

¹ Mr. S. Pieters, werkzaam bij de Commissie voor de m.e.r., schreef deze bijdrage op persoonlijke titel.